

Формування в студентів-маркетологів позитивного ставлення до професійно спрямованого фізичного виховання

Хмельницький національний університет (м. Хмельницький)

Постановка наукової проблеми та її значення. Аналіз останніх досліджень. Серед негативних наслідків малорухливого способу життя студентської молоді зазначено порушення функціонального стану, недостатнє забезпечення працездатності м'язів, небажані зміни фізіологічних функцій головного мозку та сенсорних систем тощо. Унаслідок цього спостерігається зниження загальних захисних сил організму, збільшується ризик виникнення різноманітних захворювань, зменшується працездатність, що негативно впливає на ефективність професійної діяльності [4; 6].

У науково-методичній літературі розглянуто різноманітні підходи до вивчення питань змістовності мотивів навчальної діяльності [1; 5; 6].

Разом із тим у фізичному вихованні вищих навчальних закладів проблемі виховання позитивного ставлення до занять фізичними вправами приділено недостатньо уваги. До цих пір не визначено оптимальне співвідношення різноманітних методів впливу на студентську молодь, що заважає розробці ефективних індивідуальних програм, які дають змогу ліквідувати нейтральне та негативне ставлення студентів до фізичного виховання й покращити їхній фізичний стан. Вивчення різноманітних аспектів фізкультурної діяльності студентської молоді дає змогу визначити шляхи оптимізації управлінської діяльності ВНЗ через реалізацію заходів, спрямованих на покращення соціально-психологічних процесів, підвищення рівня організованості й згуртованості в студентському колективі [6].

Важливість цієї проблеми та її недостатнє вивчення спрямовані на проведення наукового дослідження в напрямі визначення мотиваційних факторів та ціннісних орієнтацій, що сприяють формуванню позитивного ставлення до фізичного виховання.

Завдання дослідження – зробити аналіз науково-методичної й спеціальної літератури з проблеми дослідження; визначити етапи формування позитивного ставлення студентів-маркетологів у процесі професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП).

Процес формування позитивного ставлення до занять професійно-прикладними фізичними вправами ми розділили на три етапи (таблиця 1):

І етап – етап початкової адаптації (1-й семестр навчання). Упродовж 1-го семестру звичайний ритм навчання й способу життя, який був характерний школі, у студентів ВНЗ різко змінюється. На організм студента діє значна кількість чинників, що навантажують інтелектуальну й психоемоційну сфери студентів (стреси), значно обмежуючи об'єм їхньої рухової активності (гіподинамія) [2; 3].

Завданнями цього етапу нами визначені:

- дослідження індивідуально-психологічних рис характеру студентів;
- вивчення мотиваційної сфери кожного студента;
- перевірка вихідного рівня фізичної підготовленості студентів;
- планування основних психолого-педагогічних впливів;
- розучування основних та професійно-прикладних фізичних вправ;
- формування основ консеквентних умінь;
- виявлення фізкультурно-спортивного активу групи для здійснення подальших виховних впливів.

Ключовий акцент при виборі форм і методів психолого-педагогічних впливів на студентів адекватно завданням, поставленим на першому етапі, зроблено на виховну роботу безпосередньо в процесі занять із фізичного виховання та спортивно-масових заходів; наголошення на вимогах освітньо-професійної програми маркетологів; наведення висловлювань авторитетних людей, використання засобів наочної агітації; приклади із життя батьків, видатних спортсменів та осіб, які досягли успіху в професійній кар'єрі завдяки фізичній підготовці й спорту; особистий приклад викладачів; заохочення перших, навіть незначних спортивних успіхів.

Основними методичними прийомами психолого-педагогічного впливу на студентів спеціальності «Маркетинг» упродовж I етапу були доведення інформації про систему фізичного виховання студентів у ВНЗ України та зв'язок результатів загальної й професійно-прикладної фізичної підготовленості

студентів; акцентування уваги на вимогах керівних та нормативних документів із метою виховання й зміцнення суспільно значущих мотивів занять із фізичного виховання; глибоке засвоєння знань і формування переконливості в цінності занять із фізичного виховання; стимулювання ретельності студентів під час виконання фізичних вправ за допомогою цілеспрямованих реплік із мотиваційним ухилом; стимулювання до обов'язкового виконання поставлених завдань на занятті; моральні й дисциплінарні впливи у випадках явної недбалості студентів у процесі заняття та ін.

II етап – етап адаптації студентів упродовж 2-го семестру навчання. Аналіз результатів практичної роботи показав, що в цей період навчання студенти значною мірою усвідомлюють потребу занять із фізичного виховання й спортивно-масових заходів і взаємозв'язку фізичного вдосконалення з професійним становленням. Саме тому цей етап був визначальним у формуванні мотивації до професійної діяльності в цілому та занять прикладними фізичними вправами зокрема [1].

Завданнями цього етапу були розвиток ініціативи в студентів до занять із фізичної та спортивної підготовки; установлення спортивних традицій групи; залучення до виховної роботи фізкультурно-спортивного активу групи; внесення коректив до програми психолого-педагогічного впливу; розучування й відпрацювання основних та професійно-прикладних фізичних вправ програми навчання.

Основні психолого-педагогічні впливи цього етапу були спрямовані на створення студентам умов для самовираження й досягнення успіхів у професійно-прикладній фізичній та спортивній підготовці:

- розширення календаря змагань (можливість самоактуалізації);
- «націлювання» студентів на встановлення особистих рекордів;
- систематичне ведення документації спортивно-масових заходів із визначенням рейтингу студентів;
- використання групових та індивідуальних фізичних вправ;
- організація змагань між підгрупами з варіюванням визначення переможців;
- проведення тестування за вправами й нормативами студентів ВНЗ зарубіжних країн.

Другий етап характеризувався такими основними методичними прийомами психолого-педагогічних впливів: доведення до студентів наукової інформації з метою формування твердих, аргументованих знань; формування переконаності в сприятливому впливі фізичних вправ на стан здоров'я, фізичний розвиток та успішність студентів у навчально-трудої діяльності; додаткові пояснення й теоретичні обґрунтування користі конкретних фізичних вправ професійно-оздоровчої спрямованості; «націлювання» студентів на встановлення особистих і вищих рекордів; на досягнення результатів, що дають змогу потрапити в десятку кращих з однієї із вправ програми навчання (використання мотиву самовираження); використання контрольного методу тренування через організацію змагань між факультетами з варіюванням умов визначення переможців (за останнім, хто прийшов до фінішу, за середнім результатом, за допомогою 50-бальної таблиці з підрахунку очок, із використанням гандикапу для вирівнювання можливостей команд, що змагаються, тощо); заохочування високих досягнень у процесі професійно-прикладної фізичної підготовки; доведення до студентів інформації про взаємозв'язок загальної й професійно-прикладної фізичної підготовленості та ін.

III етап формування позитивного ставлення (3–4-ї семестри навчання) — це етап становлення колективу студентів групи в цілому. Потреба професійно-прикладного фізичного вдосконалення студентів приймається ними як мотив, що реалізувався в поведінці й діяльності.

Основними завданнями третього етапу були розвиток самостійної ініціативи студентів і фізкультурно-спортивного активу до занять фізичною культурою й спортом; стимулювання групи на досягнення успіху в змаганнях; вироблення вміння виявляти взаємозв'язок між загальною фізичною та професійно-прикладною підготовленістю. Психолого-педагогічні впливи під час 3-го семестру навчання забезпечували формування глибоких і всебічних знань впливу професійно-прикладної підготовки на професійну діяльність фахівців із маркетингу. Основними формами психолого-педагогічних впливів під час 4-го семестру були постійне відновлення наукової інформації з питань професійно-прикладної підготовки; створення проблемних ситуацій із метою формування креативного мислення та інше.

Методичні прийоми психолого-педагогічного впливу цього етапу такі: доведення інформації наукового характеру для формування глибоких аргументованих знань з анатомії, фізіології, гігієни, здорового способу життя; вивчення взаємозв'язків між загальною та професійно-прикладною фізичною підготовленістю студентів, вміння виявляти ці взаємозв'язки; формування переконаності в сприятливому впливі фізичних вправ на стан здоров'я, фізичний розвиток та успішність студентів у навчально-трудої діяльності; доведення до студентів інформації про шляхи й умови формування в

них мотивації до занять професійно спрямованим фізичним вихованням і спортом; додаткові пояснення та теоретичні обґрунтування користі: конкретних професійно спрямованих фізичних вправ, питань планування, організації, проведення й контролю ППФП у групі, питань навчально-тренувальних занять із конкретних видів спорту; постановка індивідуальних завдань студентам із професійно-прикладного фізичного вдосконалення; уведення до розминки незвичних, цікавих вправ (ефект новизни), вправ у парах; додаткові пояснення теоретичних аспектів професійно-прикладної підготовки; процесів, що протікають в організмі під час виконання фізичних вправ; залучення студентів до проведення занять із ППФП, методична практика з формування мотивації до занять із фізичного виховання; широке використання спільно послідовних і взаємодіючих способів виконання професійно-прикладних фізичних вправ; тестування студентів із використанням бальної шкали оцінювання результатів із метою їхнього об'єктивного ранжування щодо професійно-прикладної психофізичної підготовленості тощо.

Висновки й перспективи подальших досліджень. У вітчизняній та зарубіжній літературі розглянуто різноманітні підходи до вивчення питань змістовності мотивів навчальної діяльності студентів ВНЗ. Визначено етапи формування позитивного ставлення студентів-маркетологів у процесі ППФП:

I етап – етап початкової адаптації (1-й семестр навчання);

II етап – етап адаптації студентів упродовж 2-го семестру навчання;

III етап формування позитивного ставлення (3–4-й семестри навчання) – це етап становлення колективу студентів групи в цілому.

Розробити детальну й систематизовану програму формування позитивного ставлення студентів спеціальності «Маркетинг» до занять із фізичного виховання та спорту.

Список використаної літератури

1. Бородін Ю. А. Мотивація курсантів вищих військових навчальних закладів до занять фізичною підготовкою і спортом / Ю. А. Бородін. – К. : Олімп. л-ра, 2007. – 118 с.
2. Басанец Л. М. Оценка показателей психофизиологических функций у студентов младших курсов в процессе адаптации к учебным нагрузкам / Л. М. Басанец, О. И. Иванова // Індивідуальні психофізіологічні властивості людини та професійна діяльність : матеріали наук. конф. / НАН України, Ін-т фізіології ім. О. О. Богомольця ; відп. ред. М. В. Макаренко та ін. – Київ ; Черкаси, 1997. – С. 4.
3. Виленский М. Я. Технологии профессионально-ориентированного обучения в высшей школе : учеб. пособие / под ред В. А. Слостенина ; М. Я. Виленский, П. И. Образцов, А. И. Уман. – М. : Пед. об-во России, 2004. – 192 с.
4. Виленский М. Я. Двигательная активность студентов в режиме учебно-трудовой деятельности, быта и отдыха / М. Я. Виленский, Б. Н. Минаев // Теория и практика физической культуры. – 1973. – № 3. – С. 60–64.
5. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / Е. П. Ильин. – СПб. : [б. и.], 2000. – 512 с.
6. Ребрина А. А. Проблема виховання у студентів вищого технічного закладу освіти позитивного ставлення до фізичного виховання / А. А. Ребрина // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. – Львів, 2003. – № 7 (2). – С. 205–207.

Анотації

Тенденція погіршення здоров'я та рівня фізичної підготовленості студентів ВНЗ пов'язана не тільки з проблемами економічної кризи, екології, але й із недооцінкою в суспільстві значення фізичного виховання. Вивчення різноманітних аспектів фізкультурної діяльності студентської молоді дає змогу визначити шляхи оптимізації управлінської діяльності ВНЗ через реалізацію заходів, спрямованих на покращення соціально-психологічних процесів, підвищення рівня організованості й згуртованості в студентському колективі. Завдання роботи: 1) проаналізувати науково-методичну та спеціальну літературу з проблеми дослідження; 2) визначити етапи формування позитивного ставлення студентів-маркетологів у процесі професійно-прикладної фізичної підготовки. Проведено детальний аналіз психолого-педагогічної та спортивної літератури з виховання позитивного ставлення. Описано етапи формування позитивного ставлення студентів спеціальності «Маркетинг» до занять професійно-прикладними фізичними вправами. У вітчизняній та зарубіжній літературі розглянуто різноманітні підходи до вивчення питань змістовності мотивів навчальної діяльності студентів ВНЗ. Визначено етапи формування позитивного ставлення студентів-маркетологів у процесі ППФП: I етап – початкової адаптації (1-й семестр навчання); II етап – адаптації студентів упродовж 2-го семестру навчання; III етап – формування позитивного ставлення (3–4-й семестри навчання) – це етап становлення колективу студентів групи в цілому.

Ключові слова: студенти-маркетологи, позитивне ставлення, фізичне виховання.

Анатолій Ребрин. Формирование у студентов-маркетологов положительного отношения к профессионально-направленному физическому воспитанию. Тенденция ухудшения здоровья и уровня физической подготовленности студентов вузов связана не только с проблемами экономического кризиса, экологии, но и с недооценкой в обществе значения физического воспитания. Изучение различных аспектов физкультурной деятельности студенческой молодёжи позволяет определить пути оптимизации управленческой деятельности вуза путём реализации мер, направленных на улучшение социально-психологических процессов, повышение уровня организованности и сплочённости в студенческом коллективе. Задачи работы: 1) сделать анализ научно-методической и специальной литературы по проблеме исследования; 2) определить этапы формирования положительного отношения студентов-маркетологов в процессе профессионально-прикладной физической подготовки. Проведён детальный анализ психолого-педагогической и спортивной литературы по воспитанию положительного отношения. Описаны этапы формирования положительного отношения студентов специальности «Маркетинг» к занятиям профессионально-прикладными физическими упражнениями. В отечественной и зарубежной литературе рассмотрены различные подходы к изучению вопросов содержания мотивов учебной деятельности студентов вуза. Определены этапы формирования положительного отношения студентов-маркетологов в процессе ППФП: I этап – начальной адаптации (I-й семестр обучения); II этап – адаптации студентов в течение 2-го семестра обучения; III этап – формирование положительного отношения (3-4-й семестры обучения) – это этап становления коллектива студентов группы в целом.

Ключевые слова: студенты-маркетологи, позитивное отношение, физическое воспитание.

Anatoliy Rebryna. Formation Among Students-Marketing Specialists of Positive Attitude to Professionally-Oriented Physical Education. Tendency of worsening of health and level of physical preparation of students of higher educational establishment is connected not only with the problems of economic crisis, ecology and underestimation of the meaning of physical education in the society. Studying of different aspects of physical activity of student youth lets us define ways of optimization of management activity of higher educational establishment through realization of means aimed at improvement of socio-psychological processes, increasing of organizational level and unity among students. Tasks of the work: 1) to analyze scientific-methodological and special literature on the research problem. 2) to define stages of formation of positive attitude of students-marketing specialists in the process of professionally-applied physical preparation. We have conducted a detailed analysis of psychological-pedagogical and sports literature on positive attitude formation. There were also described stages of formation of positive attitude of students-marketing specialists: I stage – stage of initial adaptation (I semester of studying); II stage – stage of adaptation of students during the II semester; III stage of formation of positive attitude (III-IV semesters of studying) – stage of formation of university students collective.

Key words: students-marketing specialists, positive attitude, physical education.